

UCHWAŁA NR 176/XXXIV/2023
RADY GMINY SZULBORZE WIELKIE

z dnia 31 marca 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 165 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172) Rada Gminy Szulborze Wielkie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy



mgr Aneta Niemira

*Załącznik do Uchwały Nr 176/XXXIV/2023
Rady Gminy Szulborze Wielkie z dnia 31 marca 2023 r.
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025*



**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na lata 2023-2025**

Szulborze Wielkie, marzec 2023

Spis treści

Rozdział I - wprowadzenie.....	3
Rozdział II -.....	5
1.Diagnoza stanu problemów w zakresie uzależnień oraz zasobów w tym obszarze na terenie gminy Szulborze Wielkie.....	5
2. Podstawy prawne i merytoryczne Programu.....	7
3. Ograniczenia dostępności alkoholu	7
Rozdział III – Cele i zadania Gminnego Programu	17
Rozdział IV – Wskaźniki realizacji zadań	21
Rozdział V – Główni realizatorzy i Partnerzy Programu.....	21

ROZDZIAŁ I

1. Wprowadzenie

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹, który uwzględnia 52 kraje świata, średnio w 2018 r. na osobę przypadało 10 litrów czystego alkoholu. Średnia dla państw Unii Europejskiej wynosi 11,3 litra na mieszkańca. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30 proc. Dorosłych (powyżej 15 lat). W krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7 proc. Populacji- to ok. 50 mln ludzi. Na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu, co najmniej raz w miesiącu upija się 35 proc. dorosłych.

Z raportu opracowanego na podstawie badań ankietowych ogólnopolskich ESPAD w szkołach w roku 2019, dotyczących używania alkoholu i narkotyków wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. (Janusz Sierosławski, Używanie alkoholu i narkotyków, przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r., Warszawa 2020).

Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy 15-16 lat i 92,8 % uczniów z grupy 17-18 lat. Wysoki odsetek badanych przyznało się do przekroczenia progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3 % uczniów z młodszej grupy i 18,8% ze starszych grupy wiekowej. Picie napojów alkoholowych jest nieznacznie bardziej rozpowszechnione wśród chłopców, niż wśród dziewcząt. Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów.

Przynajmniej raz w życiu używało substancji nielegalnych takich jak marihuana i haszysz 21,4 % młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechniania używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest amfetamina 94,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu-ecstasy (5,1%).

Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia na marihuanę lub haszysz- przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. Z raportu wynika, że w klasach trzecich gimnazjów używało tych środków ponad 16,7% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych -29,6%.

Rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród gimnazjalistów 5,2 %, a wśród starszych uczniów 5,3 % używało kiedykolwiek tych substancji.

¹M. Mikołajska *Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu.*

Odsetek gimnazjalistów, którzy sięgali po „dopalacze” w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 2,5%. W starszej kohorcie takich uczniów było 2,2 %. Używanie nowych substancji psychoaktywnych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów. Na tym tle dostępność substancji nielegalnych jest oceniana niżej. Spośród substancji nielegalnych najwyżej oceniana jest dostępność przetworów konopi. Badani narażeni są przede wszystkim na oferty napojów alkoholowych, spośród substancji nielegalnych uczniom najczęściej proponowane są przetwory konopi oraz alkohol produkowany nielegalnie domowym sposobem.

Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji.

Oczekiwania wobec alkoholu oraz marihuany i haszyszu formułowane przez młodzież szkolną odwołują się w większym stopniu do pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód. Porównanie wyników badania z 2019 r. z wynikami wcześniejszych badań w zakresie picia alkoholu przez młodzież wykazuje kontynuację trendu spadkowego. Wskaźniki używania przetworów konopi w 2019 r. przełamały wcześniejszy trend wzrostowy.

Obserwuje się zahamowanie trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród młodzieży szkolnej. Inaczej jest w obszarze napojów alkoholowych -odsetki respondentów skłonnych wiązać duże ryzyko z piciem w 2019 r. uległy zwiększeniu.

W zakresie ocen dostępności napojów alkoholowych odnotowuje się powolną, pozytywną tendencję zmniejszenia się odsetka uczniów określających swój dostęp jako bardzo łatwy.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki, ale także minimalizowania szkód wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne a także postawy społeczne wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Szulbórze Wielkie wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) Dorośli mieszkańcy
- b) Dzieci i młodzież szkolna
- c) Sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025 koresponduje ze strategią rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Polityka gminy ukierunkowana jest na tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki społecznej. Obecność zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, a także innymi, destrukcyjnymi zachowaniami ryzykownymi, w szczególności

dla młodzieży szkolnej, stwarza potrzebę wdrożenia systemu profilaktyki i rozwiązań wyżej wymienionych problemów, poprzez m. in.:

Podejmowanie oraz późniejsze wspieranie systematycznych działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, takich jak: informacja, edukacja, promocja zdrowego stylu życia.

ROZDZIAŁ II

1. Diagnoza stanu problemów w zakresie uzależnień oraz zasobów w tym obszarze na terenie gminy Szulborze Wielkie

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego przestępczość wypadki samochodowe przemoc w rodzinie ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo konieczne staje się podejmowanie działań zmierzające do ograniczenia popytu i podaży środków oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych działania te powinny być realizowane na poziomie regulacji prawnych i działań lokalnych.

Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Alkoholizm to nie jest problem wieku tylko wzorców i modelu funkcjonowania oraz agresywnej reklamy firm redukujących alkohol. Najbardziej widoczna w mediach jest reklama firm piwowarskich, które wykorzystują w spotach mechanizm naśladownictwa i utożsamiają spożywanie alkoholu z przyjemnościami. Istotne jest, kiedy następuje inicjacja alkoholowa i jaką funkcję pełni alkohol w rodzinie i środowisku w obecnym czasie nie można powiedzieć, że ludzie w jakimś wieku są nie narażeni. Wiele osób zaczyna nadużywać alkohol po przejściu na emeryturę, z braku zajęcia, bo nie potrafią inaczej zagospodarować czasu wolnego alkohol jest łatwo dostępny, ceny na stosunkowo niskim poziomie, częstowanie alkoholem dzieci, brak świadomości konsekwencji zdrowotnych, społecznych i rodzinnych przyczynia się do zwiększenia konsumpcji alkoholu.

Z badań i informacji zamieszczanych w publikacjach wynika, że Polacy piją bardzo dużo, za dużo. Pod postacią piwa, wina i wódki łącznie w przeliczeniu na osobę wielkość spożywanego alkoholu sięga poziomu 10,3 l czystego alkoholu i ma tendencję wzrostową. Struktura konsumpcji zdominowana jest przez piwo (58,4%), na 2 miejscu jest wódka i wyroby spirytusowe (34,2%), 3 miejsce zajmuje wino oraz miody pitne (7,4%)¹. Dane te są uśrednione, ponieważ w społeczeństwie są osoby, które nie piją alkoholu w ogóle, ale też takie, które piją go w ilościach znacznie przekraczających średnią statystyczną. Szacuję się, że 20–30% populacji stanowią osoby niepijące – osoby starsze, chorzy, kobiety w ciąży, matki karmiące i część młodzieży. Wśród pijących alkohol dorosłych Polaków 25% sięga po alkohol co najmniej raz w tygodniu. Natomiast grupa najczęściej pijących stanowi 7,3% konsumentów napojów alkoholowych spożywa 46,1% całego wypijanego alkoholu. W grupie tej znajdują się osoby uzależnione od alkoholu. Państwowa Agencja Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych szacuje, że osób uzależnionych od alkoholu jest 900 tysięcy, osób pijących szkodliwie lub ryzykownie może być nawet 2,5 miliona. Dysproporcje spożywanego alkoholu w zależności od grupy mogą być bardzo duże.

Nikt z osób pijących nie planuje, że jego sytuacja życiowa i zdrowotna ulegnie pogorszeniu lub doprowadzi do choroby alkoholowej. Osoby sięgające po alkohol oczekują poprawy samopoczucia, zrelaksowania się, przełamania barier w nawiązywaniu nowych kontaktów itp.

Warto zastanowić się jaką grupę tworzą osoby pijące? Ponieważ do niedawna w świadomości utrzymywał się fakt, że osoby uzależnione to ludzie z niskim wykształceniem, bez perspektyw życiowych. Upijanie się kojarzyło tylko z przynależnością do grup zmarginalizowanych i osób wykluczonych społecznie. Obecnie coraz częściej problemy z alkoholem mają osoby wykształceni, majątni, przedstawiciele elit. Zjawisko to nie jest jeszcze mocno rozpowszechnione, jednakże tendencja ta staje się coraz bardziej wyraźna. Kolejną zauważalną zmianą jest fakt, że coraz więcej kobiet sięga po alkohol. Do spożycia alkoholu przyznaje się obecnie 80% Polek i powoli zbliża się do liczby pijących mężczyzn 89%. Polki sięgają po alkohol, bo lubią, bo chcą, bo je na to stać lub z powodu zmartwień, dla pocieszenia, stosują alkohol jako reduktor lęku lub na spokojny sen. Liczba uzależnionych kobiet w ostatnich latach wyraźnie wzrosła. Następną istotną zmianą w trendach alkoholowej konsumpcji to rosnące spożycie alkoholu wśród młodzieży. Aktualne badania wskazują, że młodzież pije alkohol, bo lubi, a konsumpcję utożsamia z dobrą zabawą, chce, aby życie było wesołe, a nie dlatego że mają problemy i nie radzą sobie ze swoim życiem. Dawniej uważało się, że po alkohol sięga młodzież problemowa, mająca problemy w nauce, niskim statusie materialnym. Jednak obecnie dzieci z zamożnych rodzin piją więcej niż ich biedniejsi rówieśnicy.

Powyższe dane informację obrazują to co dzieje się całej Polsce wśród dorosłych mieszkańców i młodzieży. Natomiast dla potrzeb opracowania gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadzono w grudniu 2022 roku Diagnozę Uzależnień. Wykorzystane dane z opracowania z 2021 roku Diagnozy Problemów Społecznych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szulborze Wielkie na lata 2021-2027. Opracowania te stanowią podstawę wyznaczenia celów głównych i szczegółowych Programu.

Głównym celem badania w Diagnozie Problemów Społecznych stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Szulborze Wielkie oraz postaw mieszkańców względem: problemów alkoholowych, ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie i innych problemów społecznych. Diagnoza została wykonana na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Stanu Cywilnego.

W opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii posłużyły badania wśród mieszkańców i sprzedawców wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI (wywiad przy użyciu papierowej, anonimowej ankiety).

Badania obejmowały następujące zagadnienia:

- spożywanie alkoholu oraz związane z nim problemy społeczne,
- substancje psychoaktywne: nikotyna, narkotyki i dopalacze.

Badania zostały przeprowadzone na grupie 110 osób, w tym 50 dorosłych mieszkańców, 55 uczniów klas 5-8 i 5 sprzedawców napojów alkoholowych.

2. Podstawy prawne i merytoryczne Programu

Samorządy lokalna otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe, niezbędne do realizacji działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zadaniem gminy jest podejmowanie działań profilaktycznych i naprawczych skierowanych do lokalnej społeczności w celu minimalizowania i zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Podstawą merytoryczną stanowią rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizacja zadań w latach 2023-2025 prowadzona będzie w formie: „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii dla Gminy Szulborze Wielkie.”. Program ten jest wynikiem kilkuletniego monitoringu problemów, który pokazuje różne obszary szkód wynikających z obecności środków psychoaktywnych w naszym życiu oraz zachowań kompulsywnych/ nałogowych/ problemowych oraz zaburzeń zachowania.

3. Ograniczenia dostępności alkoholu

Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu jest jednym z najpiękniejszych narzędzi zmniejszania problemów alkoholowych. Ustawodawca wprowadził możliwość decydowania przez samorządy gminne o skali dostępności fizycznej sprzedaży napojów alkoholowych.

Rada Gminy Szulborze Wielkie podjęła uchwałę nr 130/XXIV/2018 z dnia 7 września 2018 roku w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na następującym poziomie:

1. Ustala się maksymalną liczbę 13 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Szulborze wielkie dla:
 - 1) Zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – w ilości 13, w tym:

- a) do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo – 5 zezwoleń,
- b) powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu – 4 zezwolenia,
- c) powyżej 18 % zawartości alkoholu – 4 zezwolenia

Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada około 264,8 mieszkańców gminy.

Tabela 1: Punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Szulborze Wielkie w latach 2013-2022

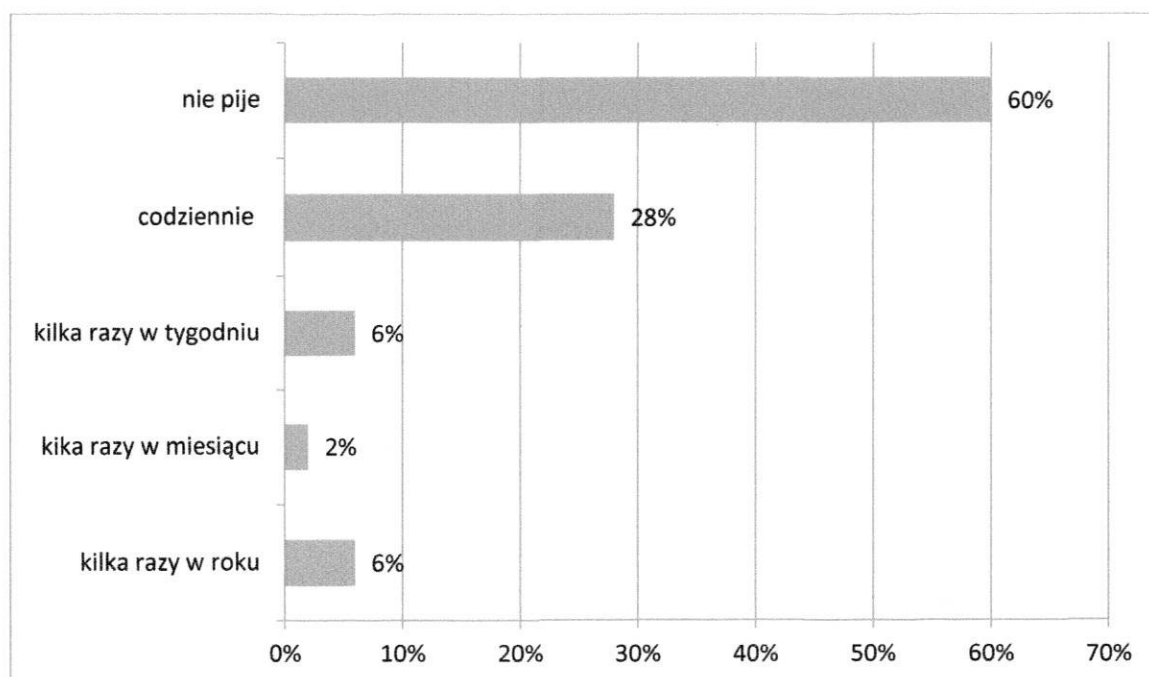
rok	Liczba punktów sprzedaży	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży
2014	5	1796	359,2
2015	5	1778	355,6
2016	5	1735	347
2017	5	1704	340,8
2018	5	1704	340,8
2019	5	1613	322,6
2020	5	1434	286,8
2021	5	1357	271,4
2022	5	1324	264,8

Źródło: dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Szulborzu Wielkim

PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Celem tego bloku pytań było oszacowanie skali problemu alkoholowego oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu. Ankietowanych poproszono o wskazanie jak często spożywają alkohol. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 29% osób w ogóle nie pije alkoholu. 32% osób pije alkohol kilka razy w roku, 28 % kilka razy w miesiącu, 9% kilka razy w tygodniu, a 2 % procent respondentów spożywa alkohol codziennie.

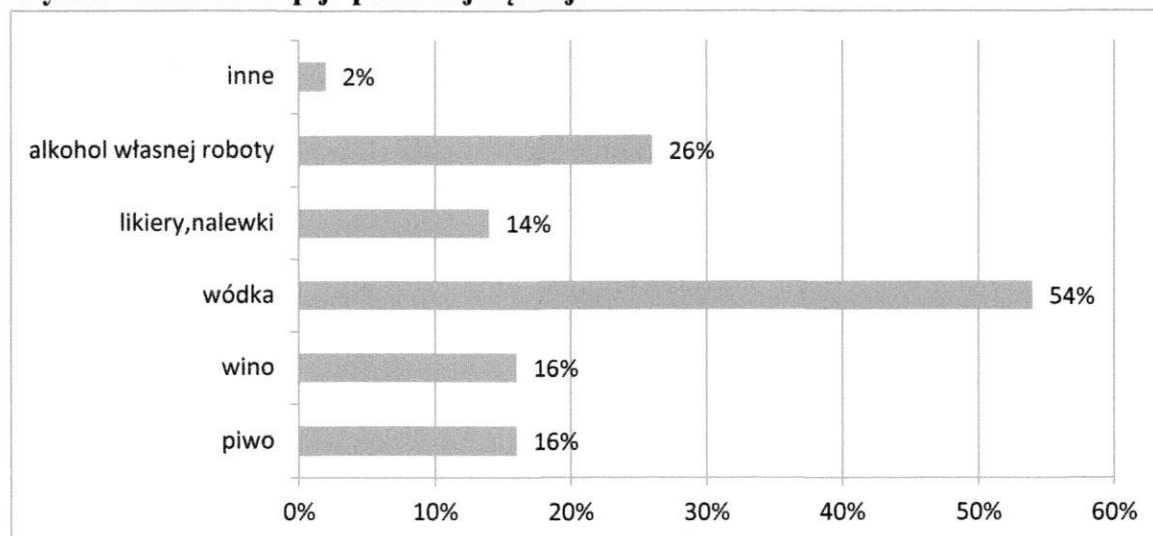
Wyk. 1 Proszę wskazać, jak często spożywa Pan/i alkohol?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Osoby sięgają po alkohol, najczęściej spożywają wódkę 54%, piwo 16%, wino 16%, nalewki i likiery 14% oraz alkohol własnej roboty 26% i inne alkohole 2 %.

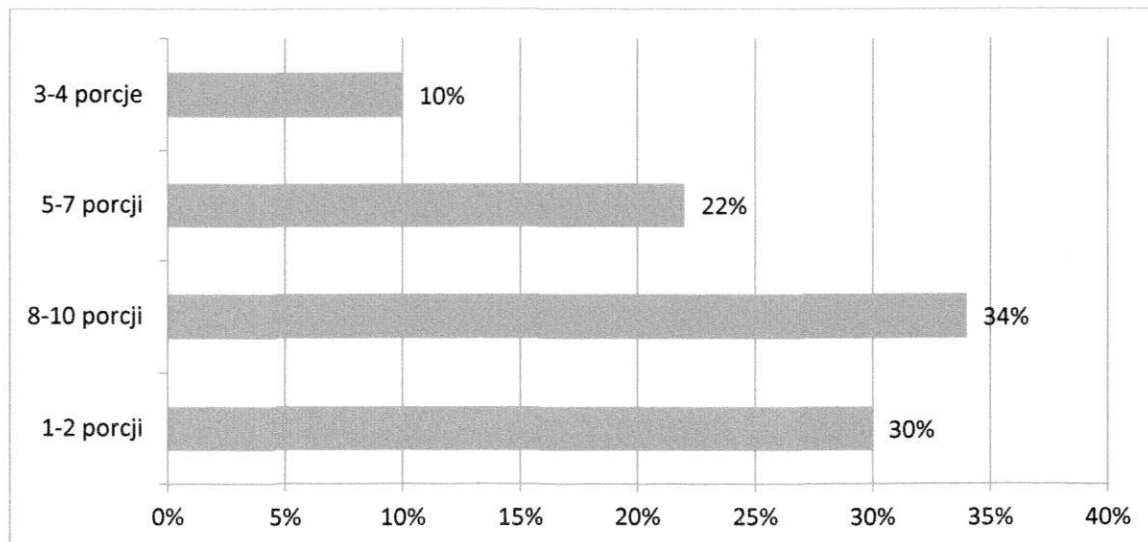
Wyk. 2 Jaki alkohol pije pan/i najczęściej?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Większość respondentów, jednorazowo wypija od 1 do 2 porcji alkoholu (30%). Natomiast 10% osób wypija 3-4 porcje w dniu, w którym go spożywają, 22% osób wypija 5-7 porcji, 8-10 porcji wypija jednorazowo 34% osób.

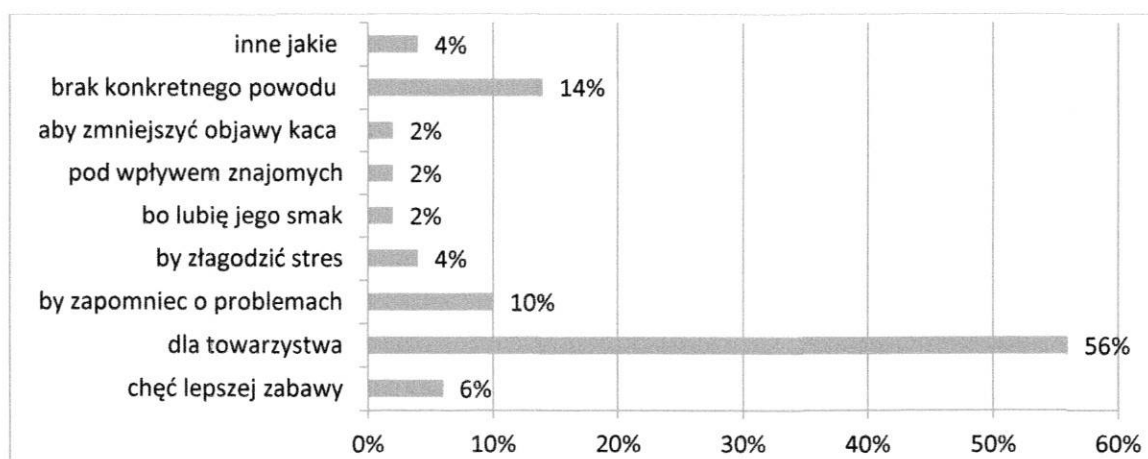
Wyk. 3. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Towarzystwo (56%) to główny powód sięgania po alkohol przez mieszkańców gminy. W dalszej kolejności wymieniono następujące powody: brak konkretnego powodu (10%), chęć lepszej zabawy (6%) aby zapomnieć o problemach (10%) oraz pod wpływem znajomych (6%).

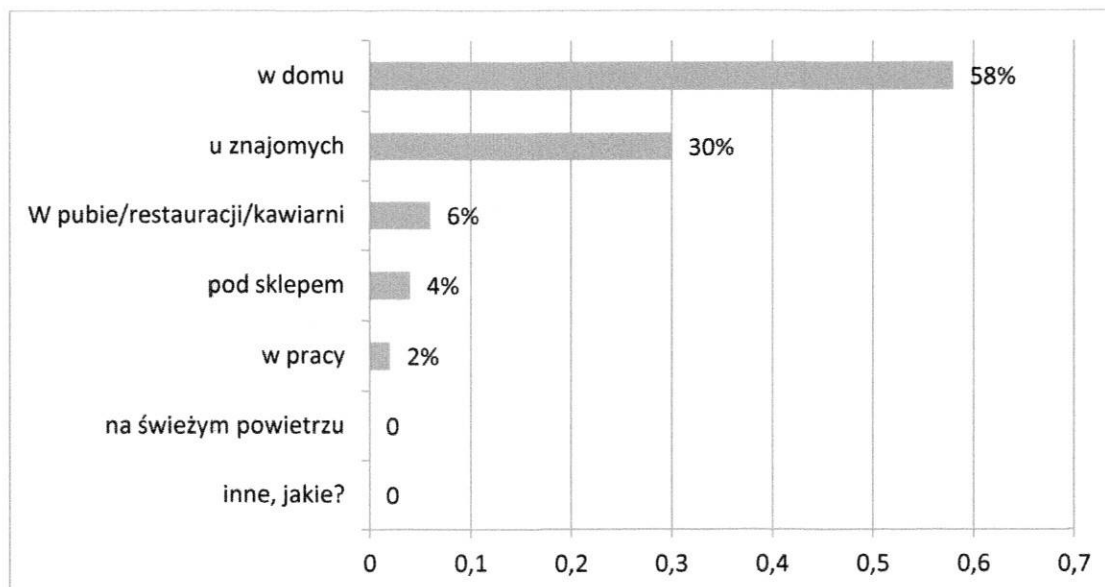
Wyk. 4 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (58%) oraz u znajomych (30%). W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 6 % osób, pod sklepem 4% osób a 2% deklaruje spożywanie picie alkoholu w pracy.

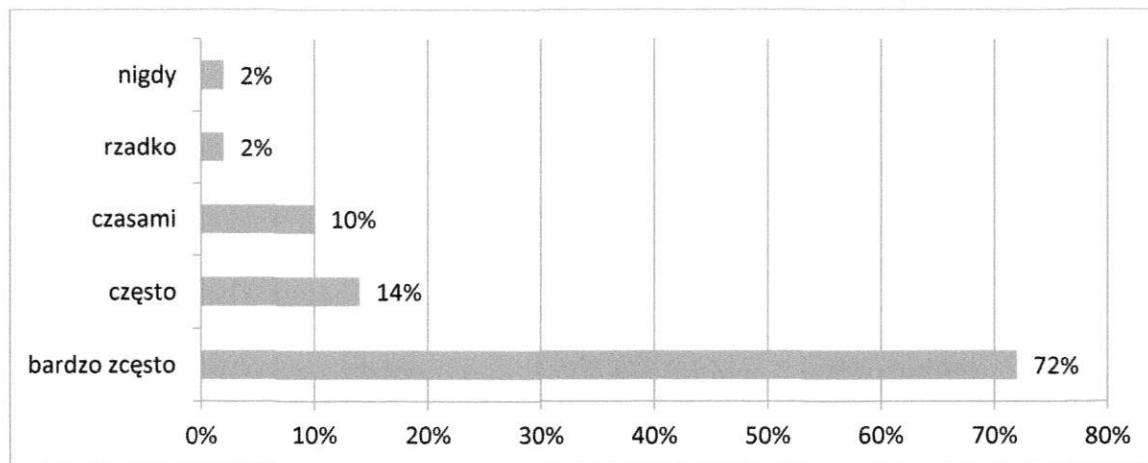
Wyk. 5. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Jak przyznaje 88% badanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych znajdując się pod wpływem alkoholu.

Wyk. 6. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Mieszkańcy gminy Szulborze Wielkie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. Zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco (72%). Jednak 2% mieszkańców odpowiedziało przecząco.

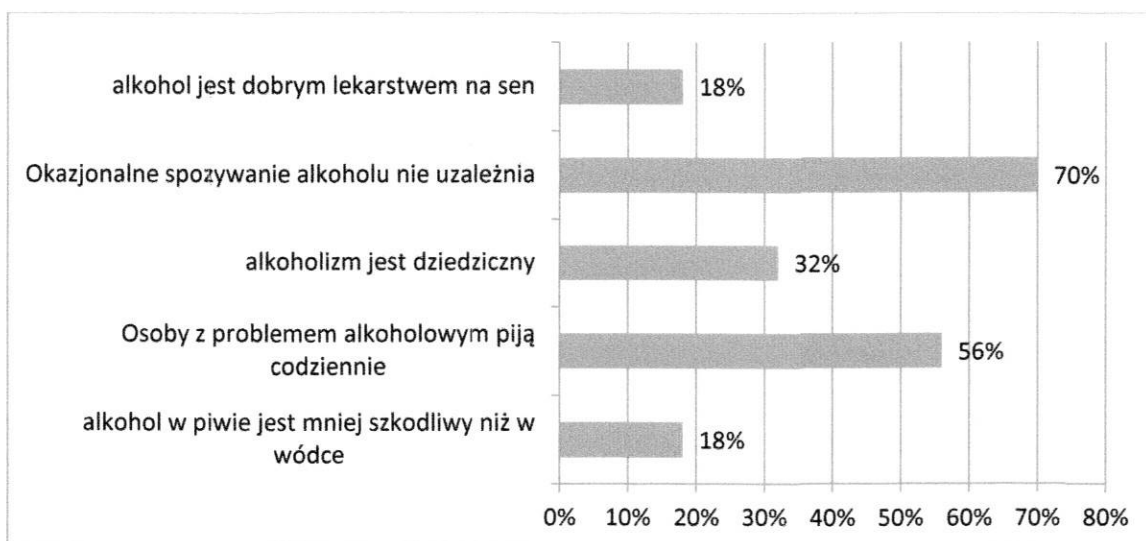
Respondenci odpowiedzieli również na pytanie, czy osoby z problemem alkoholowym pija codziennie. 98% osób odpowiedziało twierdząco.

Z kolejnego pytania wynika, że 32% ankietowanych uważa alkoholizm jest dziedziczny, 68% nie zgadza się z tym twierdzeniem.

Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 82% respondentów uważa, że alkohol nie jest dobrym lekarstwem na sen, zaś 18 % badanych odpowiedziało twierdząco.

Warto zwrócić uwagę, iż aż 70% ankietowanych sądzi, że okazjonalne picie alkoholu nie uzależnia. Z tą opinią nie zgodziło się 30 % osób.

Wyk.7 Proszę ocenić, czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.



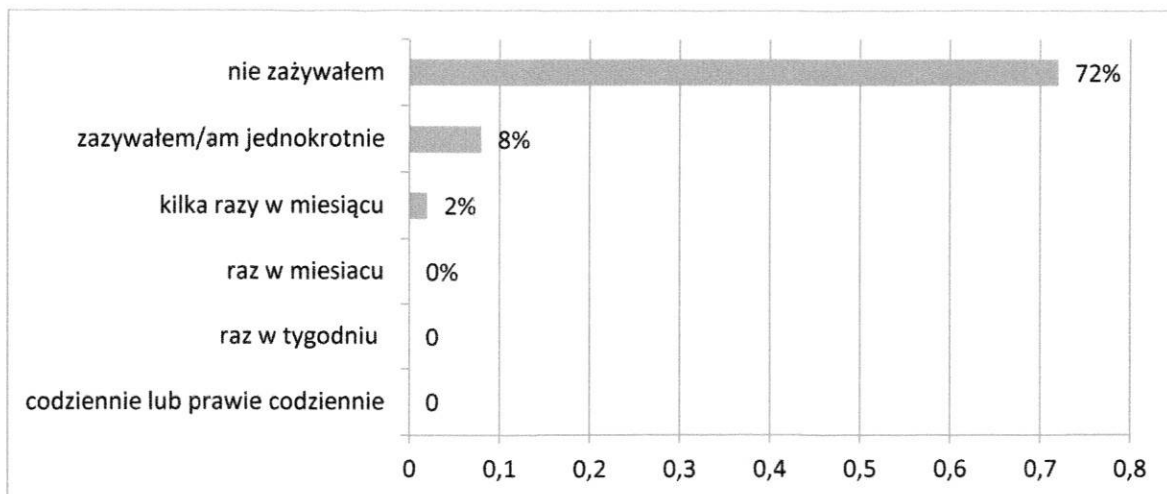
Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Następnym analizowanym problemem, był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Jego celem było oszacowanie skali problemu, sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy oraz sprawdzenie dostępności tych substancji w gminie.

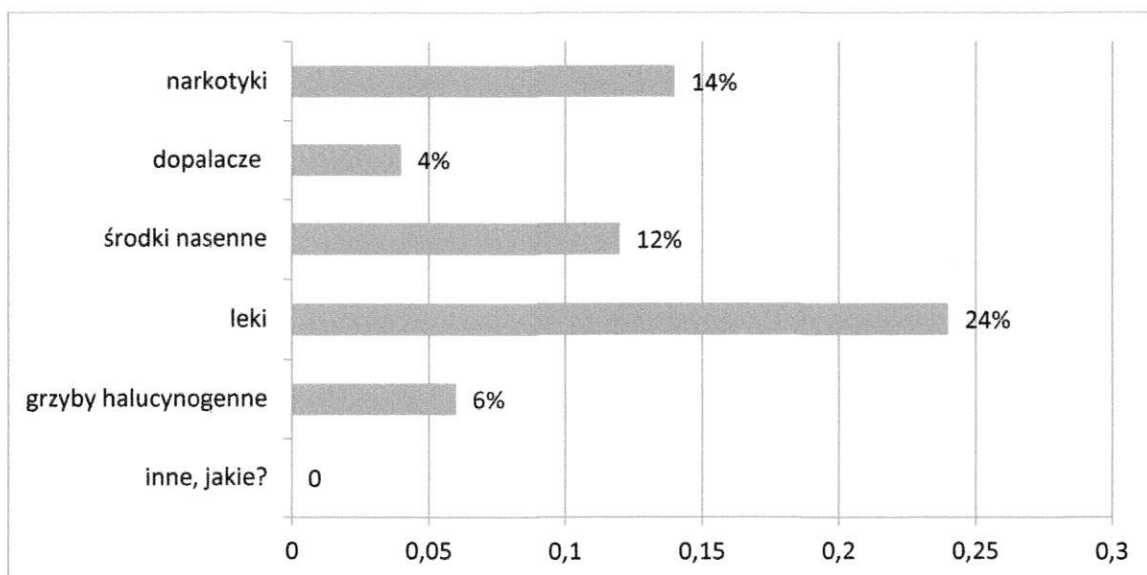
Respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. 9,0% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych. Wśród tych osób, 6,00 % zażywało je jednokrotnie, a po 1,00 % ankietowanych sięga po nie kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu oraz raz w miesiącu.

Wyk. 8 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Wyk. 9 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosowała/a Pan/i?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

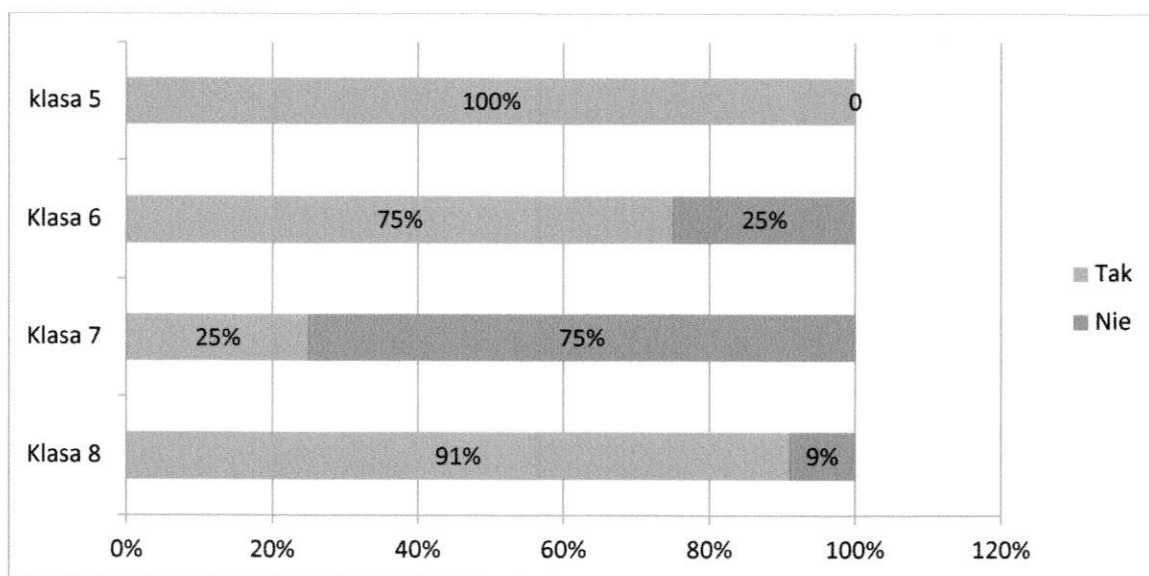
Zdecydowana większość ankietowanych (72%) twierdzi jednak, że nigdy nie próbowała zażywać środków psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze).

PROBLEM ALKOHOLOWY WSRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Młodzież zaczyna pić już w szkole podstawowej, oczywiście nie we wszystkich środowiskach. Do sięgnięcia po alkohol usposabiają wzorce domowe i rodzinne oraz tolerancja na używek np. alkoholu, papierosów, leków. Jeśli młodzi ludzie zaczynają palić papierosy, to wśród nich jest zdecydowanie więcej tych, którzy będą również pić alkohol i brać narkotyki. W tej chwili młodzież traktuje alkohol i narkotyki jako niegroźne używki, które często stosowane są zamiennie lub łącznie razem np. amfetamina z alkoholem czy marihuana plus alkohol.

Badania wśród dzieci i młodzieży zostały przeprowadzone na grupie 55 uczniów Szkoły Podstawowej w Szulborzu Wielkim. Z badan wynika, że inicjacje alkoholową ma za sobą 30 badanych uczniów klas 5-8 szkoły podstawowej.

Wyk. 10 Czy kiedykolwiek próbowałeś alkohol?

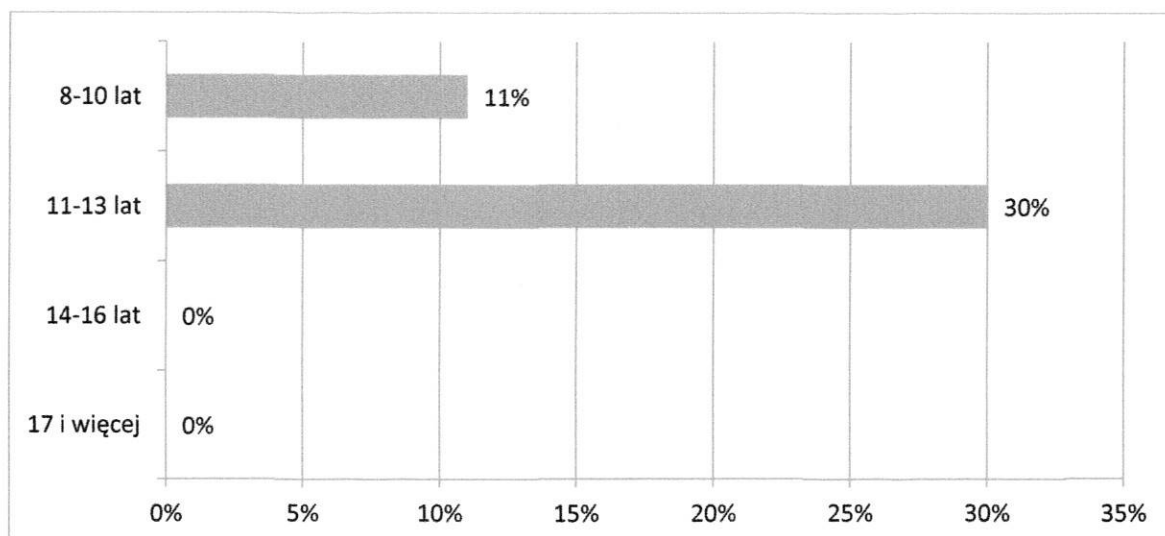


Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 11-13 lat i 14-16 lat- taką odpowiedź wskazało 36% badanych.

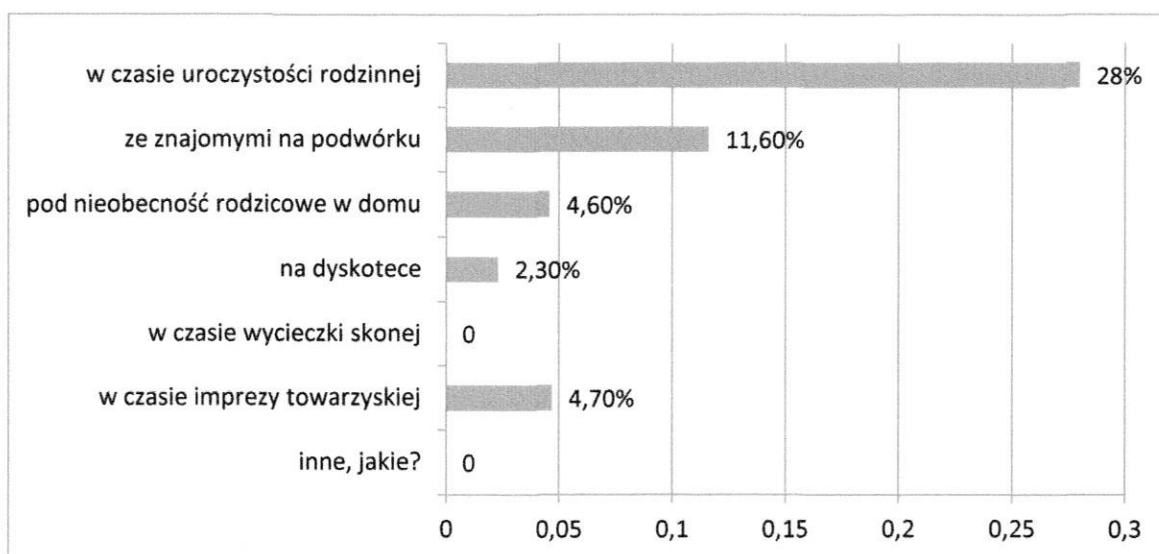
Wyk. 11 W jakim wieku próbowałeś/aś pic alkohol?

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż 11 % uczniów próbowało już kiedykolwiek pić alkohol. Natomiast 30% badanych nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Uczniowie po raz pierwszy sięgali po alkohol podczas uroczystości rodzinnej (28%), ze znajomymi na podwórku (11,6%), w czasie imprezy towarzyskiej (4,7%) na dyskotece (2,3%), pod nieobecność rodziców w domu (4,6%).



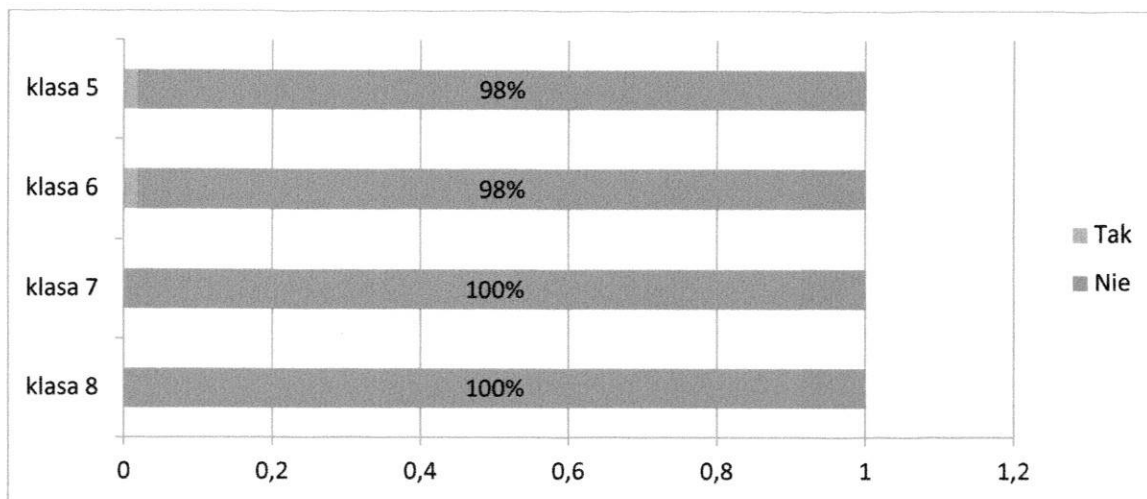
Wyk. 12 W jaki okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

PROBLEM NARKOTYKOWY Z PERSPEKTYWY DZIECI I MŁODZIEŻY

Przeprowadzone badania pokazują również jak wygląda sytuacja z narkotykami i dopalaczami. Z badań wynika, że młodsi uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Wyk. 13 Czy kiedykolwiek próbowałeś/aś zażywać środki psychoaktywne: narkotyki, dopalacze?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Na pytanie „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie stwierdzili, że ten problem ich nie dotyczy. Zdecydowana większość nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.

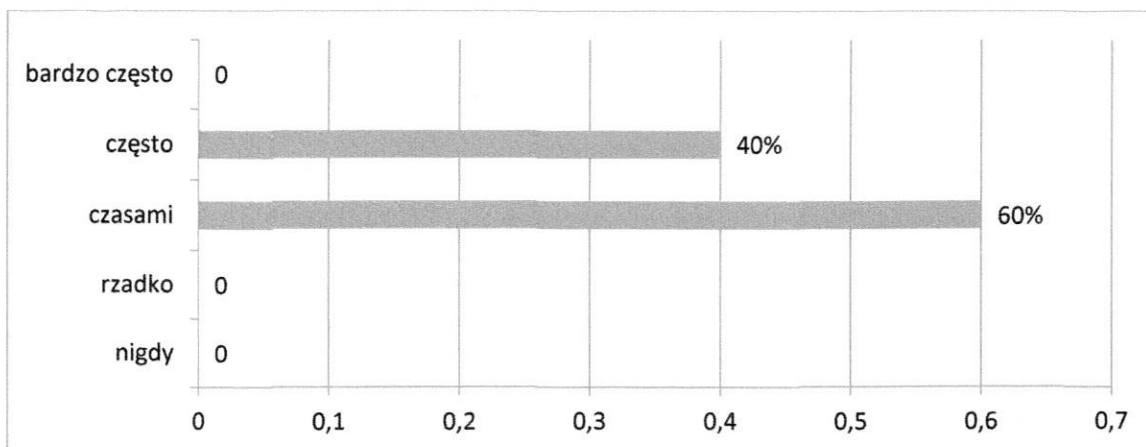
PROBLEM ALKOHOLOWY Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Badanych zapytano, czy ich zdaniem, na przestrzeni ostatnich kilku lat, na terenie gminy zmieniła się skala spożycia alkoholu. Większość respondentów uważa, że obecnie spożywa się mniej alkoholu niż dawniej. Zaś dwóch ankietowanych twierdzi natomiast, iż obecnie pije się mniej niż kiedyś.

Ankietowanych zapytano, czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej? Wszyscy ankietowani zgodnie odpowiedzieli, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej. Większość sprzedawców jednak przyznała, że zdarzyło im się, iż osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

Sprzedawców zapytano, czy ich zdaniem, w gminie sprzedaje się alkohol osobom znajdującym się pod wpływem alkoholu. 60% ankietowanych odpowiedziało, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, natomiast pozostali ankietowani uważają, że czasami zdarza się im sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej.

Wyk. 14 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i gminie?



Źródło: Badania własne wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI, Szulborze Wielkie 2023r.

Trzech ankietowanych przyznaje, że w gminie Szulborze Wielkie klienci rzadko spożywają alkohol na terenie punktu sprzedaży. Zdaniem jednej osoby taka sytuacja nie miała miejsca, pozostali przyznają, że takie sytuacje zdarzają się czasami a nawet często.

Pięciu sprzedawców jednogłośnie przyznaje, że nigdy nie zdarzyło się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w obsługiwanym przez nich punkcie.

ROZDZIAŁ III

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Głównym celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Szulborze Wielkie podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Głównym założeniem Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii powinno być ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będący skutkiem używania środków psychoaktywnych, poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i terapię uzależnień, wzrost społecznej świadomości, przeciwdziałanie powstaniu i redukcja następstw używania substancji psychoaktywnych, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, kołami i urzędami.

W gminnym Programie profilaktyki uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach jako podstawowy element

pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie opóźnienia inicjacji alkoholowej i późniejszych skutków sięgania po substancje psychoaktywne.

Cel główny relacji realizowany będzie w obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej dla dzieci młodzieży i dorosłych bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grupy podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego go lub uzależnienia,
- terapii – obejmując osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku zależnie z uzależnieniem,
- rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Zadania do realizacji

Do osiągnięcia celu Programu przewiduje się realizację zadań wynikających z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowaniu działań wynikających z analizy strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025:

- 1) Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej, w tym:
 - a) organizacja lub zakup kampanii społecznych, które adresowane są w szczególności do dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodziców, na temat negatywnych skutków wynikających z zażywania środków psychoaktywnych takich jak alkohol, tytoń, środki odurzające i psychoaktywne, dopalacze, pozamedyczne stosowanie środków leczniczych;
 - b) realizację programów profilaktycznych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, skierowanych do dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych;
 - c) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, promowanie trzeźwości jako zdrowego stylu życia;
 - d) promowanie aktywności fizycznej;
 - e) kształcenie młodzieżowych liderów promocji zdrowia i wspierania edukacji rówieśniczej;
 - f) wspomaganie działań na rzecz doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą, dotyczącą wczesnego rozpoznawania zagrożenia wynikającego z

- zażywania środków psychoaktywnych i odurzających oraz umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej;
- g) wspieranie działań mających na celu rozwój umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów;
 - h) przeprowadzenie edukacji publicznej na rzecz mieszkańców, takich jak: akcje i kampanie profilaktyczne, wydawnictwa informacyjne i edukacyjne;
 - i) rozpowszechnianie wśród mieszkańców informacji na temat dostępu do placówek pomocowych i placówek leczenia dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych;
 - j) wspieranie działań zwiększających wiedzę oraz kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii oraz lokalnych środowisk, które zaangażowane są w profilaktykę zachowań ryzykownych;
 - k) wspieranie działań mających na celu przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach;
 - l) diagnozowanie i monitorowanie problemu uzależnień w społeczności lokalnej;
 - m) monitorowanie efektywności i jakości podejmowanych działań.
- 2) Prowadzenie działalności profilaktycznej i opiekuńczo-pomocowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych /dotkniętych problemem uzależnień oraz przemocy, poprzez:
- a) Wspomaganie realizacji programów na rzecz dzieci i młodzieży z grup szczególnego ryzyka w tym zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
 - b) Edukacja oraz wspierania działań profilaktycznych na rzecz dzieci ze Spektrum płodowych Zaburzeń Alkoholowych oraz ich opiekunów;
 - c) Zwiększenie wiedzy i kompetencji zawodowych nauczycieli i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą;
 - d) Rozwój działań socjoterapeutycznych;
 - e) Wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży połączonego realizacją programu profilaktycznego;
- 3) Udzielanie rodzinom z problemami uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
- a) Wspieranie realizacji projektów oferujących specjalistyczną pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
 - b) Wspomaganie działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w tym procedury „Niebieskiej Karty”;
 - c) Wspieranie działań o charakterze interwencji kryzysowej;
 - d) Realizację procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego;
 - e) Ułatwienie i zwiększenie dostępności do zorganizowanych form pomocy specjalistycznej, takiej jak: dostęp do punktów konsultacyjno-informacyjnych, grupy wsparcia, upowszechnianie informacji o możliwości uzyskania pomocy wraz z udostępnieniem numerów telefonów, pod którymi można otrzymać taką pomoc;
 - f) Wspieranie realizacji programów terapeutycznych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.

- 4) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie, poprzez:
 - a) Wspieranie realizacji programów rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych;
 - b) Wspieranie działalności środowisk wsparcia dla osób uzależnionych oddziaływań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych;
 - c) Wspieranie działalności środowisk wsparcia dla osób uzależnionych oraz osób żyjących z HIV/AIDS;
 - d) Wspomaganie działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób prowadzących terapię;
 - e) Zwiększenie dostępu do informacji o ofercie specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
- 5) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego, poprzez:
 - a) Wspieranie przedsięwzięć przeciwdziałających społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin;
 - b) Wspomaganie integracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych i ich rodzin;
 - c) Wspieranie działań pomocowych na rzecz bezdomnych oraz rodzin dotkniętych ubóstwem, z problemem uzależnień;
 - d) Wspieranie grup samopomocowych;
 - e) Wspieranie działań o charakterze terapeutycznych, mających na celu umacnianie procesu zdrowienia uzależnionych;
 - f) Realizowanie edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz rozpowszechnianie informacji o ofercie pomocowej;
 - g) Wspieranie działań mających na celu zmniejszanie zjawiska nietrzeźwości na drogach;
 - h) Współpracę z organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, instytucjami, Kościołem Katolickim oraz jednostkami organizacyjnymi podległymi organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowanymi, w tym instytucjami kultury w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu.
- 6) Ograniczanie dostępności środków psychoaktywnych poprzez:
 - a) Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów w ustawach o wychowaniu w trzeźwości, o przeciwdziałaniu narkomanii, o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
 - b) Ograniczenie dostępności alkoholu przez takie działania jak : respektowanie ustalonej w uchwale Rady Gminy Szulborze Wielkie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Szulborze Wielkie, a także wydawanie zezwoleń dla placówek handlowych i gastronomicznych w ramach limitu określonego przez Radę Gminy Szulborze Wielkie.

ROZDZIAŁ IV

Wskaźniki realizacji zadań.

Rezultaty wdrażanych przedsięwzięć powinny być mierzalne i weryfikowalne. W tym celu określone zostały następujące wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz osób nimi objętych;
- 2) Liczba osób, które skorzystały ze zorganizowanej pomocy specjalistycznej;
- 3) Liczba zorganizowanych szkoleń oraz osób w nich uczestniczących;
- 4) Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi;
- 5) Liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki przeprowadzonych kontroli
- 6) Liczba kontroli i liczba skontrolowanych kierowców oraz wyniki takich kontroli.
- 7) Ewaluacjach realizowanych zadań oraz programów.

ROZDZIAŁ V

Główni realizatorzy i partnerzy Programu

Głównymi realizatorami i partnerami Programu są:

1. Jednostki organizacyjne Urzędu Gminy Szulborze Wielkie, działające w obszarze profilaktyki – Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szulborzu Wielkim.
3. Zakłady Opieki Zdrowotnej w Szulborzu Wielkim.
4. Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Szulborzu Wielkim.
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Szulborzu Wielkim.
6. Posterunek Policji w Nurze.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
Aneta Niemira
mgr Aneta Niemira